

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Varauksella myönteisesti edellyttäen perusteellista selvitystä veron myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista (vaikutukset kilpailukykyyn ja kuluttajakäyttäytymiseen), mallin matkailijaveron keräämisestä (kuka kerää, kenelle tuloutuu, missä ja miten varojen käytöstä päätetään) sekä läpinäkyvän suunnitelman varojen kohdentamisesta (sidottu matkailun kehittämiseen). Jos matkailijoilta perittävä maksu on luonteeltaan vero, se täytyy pystyä tulouttamaan täysimääräisesti kunnalle ja kunnan tulee pystyä kohdistamaan tuotto suoraan matkailun kehittämiseen erillisen suunnitelman mukaisesti. Muussa tapauksessa matkailijaveron nähdään haittaavan jo korkeasti verotetun toimialan kilpailukykyä ja eriarvoistavan yrityksiä keärysvollisuuden osalta. Kokeilun kautta kerätty tieto veron vaikutuksista on tärkeää valmistelun jatkon kannalta.

Matkailijaveroa voidaan puoltaa vain niin, että varat voidaan kunnissa ja/tai kaupungeissa kohdistaa matkailualueen ja matkailuelinkeinon kestävään kehittämiseen, kuten matkailun kannalta merkittävän infran kehittämiseen (esim. Ylläksen reittiverkoston ylläpito ja kestäväyttäminen).

Lähtökohtaisesti matkailu kohdistuu kunnissa ja kaupungeissa rajatuille alueille, jonne matkailijaveron kerääminen myös keskittyy. Näin ollen varojen täytyy ohjautua näiden alueiden kehittämiseen. Loppuviimein matkailijan maksaman veron tai maksun tulee palvella matkailijoita konkreettisina parannuksina lisäten samalla matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Matkailijaverosta ei voi muodostua yleinen valtion tai kuntien lisärahoituskeino, jolloin se ei vastaa lausuntopyynnössä esitettyä tarkoitusta. Toisin sanoen, matkailijavero ei voi tarkoittaa yleiskatteellista kohdentamatonta käyttöä valtion tai kunnan perustehtäviin, vaan toimijoiden eli maksun keräävien tahojen, kunnan ja matkailua edustavien sidosryhmien on yhdessä sitouduttava suunnitelmaan varojen kohdentamisesta, ja varojen käytön tulee olla läpinäkyvää. Matkailijavero ei voi olla ylimääräinen yleiskatteellinen vero jo kireästi verotettavalle toimialalle. Korkeat

arvonlisäverokannat vaikuttavat jo nykyisellään suomen matkailualan hintakilpailukykyyn sekä kotimaisten että kansainvälisten kävijöiden osalta.

Matkailijaveron käyttöönoton pilotointi täytyy pystyä järjestämään ennen matkailijaveron puitelainsäädännön valmistelua, joka vaatii toisen lausuntokierroksen, jotta alueelliset linjaukset ehditään tekemään huolellisesti. Veroa ei voi myöskään ottaa käyttöön ennen edellä mainittua suunnitelmaa varojen kohdentamisesta raportointimalleineen. Lisäksi yritysten näkemys matkailijaveron käyttöönotosta tulee selvittää tarkemmin. Jos matkailijaveron keräävät tahot ovat matkailualan toimijoita kuten majoittajat, täytyy kaikkien majoitusta kaupallisesti tarjoavien toimijoiden (rekistroidyt ja rekisteröimättömät majoittajat) pystyä keräämään maksut samalla tavalla. Muussa tapauksessa matkailijaveron kerääminen vääristää kilpailua ja verokertymä jäisi todennäköisesti pieneksi suhteessa hyötyihin.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Matkailualalla veron yleiskatteellisuus on suuri riski, jos tuloa ei voida kohdentaa. Matkailualaan kohdistuva valmiiksi korkea verotus heikentää kilpailukykyä. Matkailualaan kohdistuvia veroja täytyy tarkastella kokonaisuutena, jotta ymmärretään että vero veron päälle malli syö kilpailukyvyyn. Matkailijaveron tulo täytyy pystyä kohdistamaan alueellisen matkailuelinkeinon kestäväan kehittämiseen.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Kokeilun kautta kerätty tieto veron vaikutuksista on erittäin tärkeää valmistelun jatkoon kannalta. Kuitenkin jo kokeiluvaiheessa keräämiseen on pakollista sisällyttää suunnitelma varojen käytöstä ja kohdentamisesta. Myös kokeilun piirissä kerääminen on toteuttava neutraalisti niin, että jos keräys kohdistuu majoitukseen niin keräsyvelvollisia ovat kaikki kaupallista majoitusta tarjoavat toimijat ja alustat, ja keräsyvelvollisuuden piirissä olevien yritysten hallinnollinen taakka säilyy kohtuullisena. Kokeilussa täytyy olla riittävästi erilaisia alueita ja se täytyy rajata ajallisesti, kokeilu itsessään ei voi jäädä pysyväksi malliksi.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijaveron otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Tavoitteena tulee olla mahdollistaa elinkeinon ja matkailualueen kestävä kasvu sekä edistää matkailun sosiaalista hyväksyntää. Matkailu luo monille alueille merkittävää elinvoimaa ja monipuolisia palveluita myös kuntalaisten käyttöön. Esimerkiksi Ylläksen alueella tämä tarkoittaisi matkailualueen infrastruktuuriin kehittämiseen: ulkoilureitteihin, niiden kestäväyttämiseen ja ylläpitoon sekä tunturialueen sisäisen liikkumisen kehittämiseen.

Mitä kestäväan matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Sosiaalinen hyväksyttävyys on matkailualan kehittämiselle ja kasvulle elintärkeää. Jos matkailijoilta kerätyt varat kohdistetaan oikein ja konkreettisiin parannuksiin matkailualueella, tästä hyötyvät myös alueen vakituisten asukkaat. Matkailijaveron läpinäkyvällä keräämisellä ja kohdennetulla

käyttämällä esimerkiksi alueen infran ja saavutettavuuden kehittämiseen, edistetään vastuullista kulutuskäyttäytymistä valitsemalla kohteita, joissa mkävijät jättävät rahaa alueelle myös alueen infran ylläpitämiseksi.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

Matkailijaveron täytyy säilyä kohdetamisesta huolimatta kohtuullisella tasolla hintakilpailukyky säilyttäen esim. 2-5% majoituksen hinnasta. Mallin tulisi olla selkeä niin kävijälle kuin keräävälle taholle. Alueellisesti maksussa voitaisiin huomioida myös kausivaihtelut ja näin edistää ympärivuotisuutta esimerkiksi keräämällä maksu vain talvikaudelta (marras-huhtikuu). Tämä vaatii kuitenkin tarkkaa laskentaa suhteessa hallinnolliseen kustannukseen ja toimialan yleiseen kannattavuuteen. Jotta matkailijaveron kerääminen on järkevää, täytyy verokertymän muodostaa sellainen tulo, jolla alueen matkailijaverotulolla pystytään alueen matkailun kehittämiseen tehtävän suunnitelman mukaan vaikuttamaan positiivisesti. Muussa tapauksessa kerättävä vero muodostaa turhan rasitteen matkailuelinkeinolle ja kilpailukyvyille.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Maksujen tulisi koskea kaikkia majoitusmuotoja. Tämä tulee varmistaa jo kokeiluvaiheessa, jotta tulokset ovat todellisia ja arvioitavissa. Vapaa-ajanmatkailija ja työmatkailija sekä pitkäaikainen majoitus tulisi kuitenkin erottaa niin, että työmatkamajoittuja eikä pitkäaikainen majoitus (esim. yli 30 vrk) ole maksun piirissä.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Alueille kohdistuva matkailu poikkeaa paljon, jolloin on perusteltua että matkailijaveron käyttöönotto (ja siitä luopuminen) tulee olla kokeilusta saatujen tulostenkin jälkeen kuntien ja kaupunkien itse päätettävissä.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Veron soveltaminen kunnan eri alueiden välillä lisäisi hallinnollista monimutkaisuutta eikä sillä nähdä merkittävää kulutusta ohjaavaa vaikutusta, joten se nähdään tarpeettomana.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Tässä tulisi säilyttää harkinnanvaraisuus kuntakohtaisesti tukien kestävää ympärivuotista matkailua.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Lain tulee ohjata selkeään ja läpinäkyvään malliin, jossa veroa soveltavassa kunnassa määritellään suunnitelma varojen käytöstä (edellyttäen täysimääräistä tilittämistä kunnille) kohdistuen matkailusta syntyviin vaikutuksiin alueellisesti. Suunnitelmaan liittyvä päätöksenteko tulee olla pitkäjänteistä ja perusteltua sekä matkailun että kuntalaisten näkökulmasta. Oikeus veron käyttöönotosta tai käytöstä poistamisesta on säilytettävä myös kunnalla.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Täysimääräisesti kunnalle tilitetystä verosta kuntien täytyy sitoutua talousarviossa kohdentamaan verotuottoa vastaava määräraha matkailuinfraalle (mm. reitit, kestävä matkailu, saavutettavuus).

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Hallinnollisesti mahdollisimman kevyt toteutus taholle, johon kohdistuu suurin kysyntä vapaa-ajan matkailussa, jolloin kattavuus on lähes 100% alueen vapaa-ajan matkailijoista. Tähän soveltuu majoitus, mutta vain niin että kaikki kaupallista majoitusta tarjoavat palvelut ja alustat keräävät maksun.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Monissa Lapin kunnista matkailu on merkittävin elinkeino, jonka elinvoimaisuus ja kestävä kehitys on kunnille elinehto.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Oletettavasti neutraali tai jopa positiivinen, jos maksut tuloutuvat kunnille ja kunnat kohdentavat sen takaisin matkailuun. Jos näin ei tapahdu oletettavasti negatiivinen, koska alueelle kohdistuvaan matkailuun liittyvää infaa ei pystytä kehittämään siinä määrin kuin siihen kohdistuu käyttöä ja rasitusta, ja toisekseen maksuja keräävät tahot voivat tällaisen insentiivin puuttuessa ruveta ohjaamaan liiketoimintaansa enemmän alueille jotka eivät ota veroa käyttöön. Toisin sanoen tuoton on näytävä konkreettisesti matkailijalle parempana infrana ja palveluina.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Keräämisvelvoitteen alla olevien toimijoiden hallinnollinen taakka ja byrokratia tulee minimoida. Asukkaiden osalta veron voi katsoa olla erittäin myönteinen, kun se kohdistetaan täysimääräisesti matkailun kehittämiseen, joka tukee myös kuntalaisten arkea ja palveluinfraa.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Matkailukohteiden vetovoimatekijät ovat olemassa verolla tai ilman. Asiakaskunta on yhä vastuullisempaa ja ympäristötietoisempaa. Prosessin läpinäkyvyys, varojen käyttö aidosti alueella sen edelleen kehittämiseen voidaan olettaa olevan lisäarvo. Tämä osaltaan myös vahvistaa matkustuspäätöstä alueelle, joka kerää veroja avoimesti ja hyödyntää niitä alueella tehokkaasti sen kehittämiseksi.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailuala on jo ALV:n kautta korkeasti verotettu toimiala. Tämän vuoksi vero ei saa olla liian suuri eikä siitä aiheutua kerääjälle (yritys), suorittajalle (asiakas) tai vastaanottajalle (kunta) liiallista

hallinnollista taakkaa. Kokonaisuuden tulee toimia sujuvasti, läpinäkyvästi ja riittävällä suoritenopeudella. Veron hyväksyttävyy riippuu täysin sen kohdentumisen läpinäkyvyydestä.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

-

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Pekkala Pauliina
Visit Ylläs

Jukkola Miska
Visit Ylläs